

1997-10-10

231-4316-97
25 02 135

Enligt sändlista

NATURRESERVATET KLUNTARNA I LULEÅ KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturvårdsförvaltare skall vara länsstyrelsen i Norrbottens län.

UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets namn:	Kluntarna
Kommun:	Luleå
Lägesbeskrivning:	24 km SO om centrala Luleå. Gröna (topografiska) kartan 24M NV
Fastigheter:	Kluntarna 1:1, Storbjörnen 1:1, Lillbjörnen 1:1, Granskäret 1:1, Lillhällan 1:1, Sikhällan 1:1, Sikrevet 1:1, Storhällan 1:1, Björkskäret 1:1, Stor-Kallgröten 1:1
Area:	715 ha
Därav landarea:	170,3 ha
Markägare:	Staten. Marken förvaltas av Statens Fastighetsverk

BESKRIVNING AV RESERVATET

Reservatet omfattar nio öar. Dominerar gör Kluntarna med sina dryga 130 ha medan flera av de ingående öarna är mindre än 1 ha vardera. Öarna inom reservatet har i stort sett varit förskonade ifrån modernt skogsbruk och vissa av dem hyser därigenom naturskogsqualitéer långt utöver vad som är vanlig i dagens skärgårdsmiljö. Flera av de små, hållmarksdominerade öarna inom reservatet har ett rikt fågelliv och vissa hyser även sällsynta kärlväxter.

Fiskeläget samt de många forn- och kulturlämningarna på ön Kluntarna ger reservatet höga kulturhistoriska värden. Geomorfologiskt är reservatet intressant som exempel på hur landformer och jordarter bildas i landhöjningsområden.

1997-10-10

231-4316-97

25 02 135

Ön **Kluntarna** (135 ha) med sina många stora vikar karakteriseras dels av vidsträckta hållmarker och klapperstensfält, dels av grandominerad naturskog. Kluntberget med sina kala, runda bergstoppar reser sig över landskapet i den centrala delen av ön och bjuder på fin utsikt. Granskogens höga naturkvalitéer märks inte minst genom förekomsten av ett flertal kontinuitetskrävande och rödlistade vedsvamparter, exempelvis ostticka (*Skeletocutis tschulymica*), rynkskinn (*Phlebia centrifuga*) och gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*). I Sturviken på öns västra sida finns även en ovanligt välutvecklad strandskog av gråal och rönn med ett frodigt fältskikt och en trädlevande lavflora med flera sällsynta arter. Kluntarna har i långa tider använts av fiskare, här finns mängder av fornlämningar så som tomtningar, husgrunder, gistgårdsrösen och labyrinter. I en skyddande vik på öns södra del ligger det nuvarande fiskeläget med sina många sjöbodnar och små röda stugor. Ön är sedan länge ett populärt utflyktsmål för det rörliga friluftslivet på grund av dess goda angöringsmöjligheter, fina stränder och trevliga strövstigar. I Sturviken har Luleå kommun en brygga samt en del anläggningar för allmänheten.

Även reservatets näst största ö, **Granskäret** (24,7 ha), respektive den tredje största ön, **Björkskäret** (6,7 ha), hyser skogar av naturskogskaraktär. Som namnet antyder har skogen på den sistnämnda ett stort inslag av björk. Öarna är håll- och klapperstensrika och har båda en höglänt och brantare västra del och en lägre, flackare östra del. Påverkan från förhärskande vindar och vågor syns tydligt genom att finare material har forslats mot öarnas nordvästsidor där de bildar grusiga strandvallar. Den rödlistade vedsvampen kristallticka (*Skeletocutis stellae*) har påträffats på en granlåga på Björkskäret, vilket är den hittills enda kända lokalen i Luleå kommun.

Övriga öar; **Stor-Kallgröten** (1,5 ha), **Lillbjörnen** (1,2 ha), **Lillhällan** (0,1 ha), **Sikrevet** (0,2 ha), **Sikhällan** (0,8 ha), samt **Storhällan** (0,1 ha) karakteriseras av hållmarker och klapperfält, ibland med revlar av grus och sand i öster. Många av öarna har ett rikt fågelliv. Här kan särskilt nämnas Lillbjörnen och Stor-Kallgröten som båda bl a hyser kolonier av tobisgrisslor. På Stor-Kallgröten förekommer även flera sällsynta växtarter, bland annat träjon (*Dryopteris filix-mas*), vilken här har den enda kända lokalen i Bottenviken.

ÄRENDETS BEREDNING

Kronholmarna i Norrbottens skärgård (med undantag för Brändöskäret 1:1 och Sandön 5:1 Tjuvholmen) avsattes genom Domänverkets beslut 1988-09-05 som domänreservat. Vid Domänverkets bolagisering 1992 beslutades att samtliga kronholmarna skulle kvarstå i statens ägo och under Statens Fastighetsverks förvaltning.

Naturvårdsverket och Statens Fastighetsverk (SFV) slöt 1995-10-27 en överenskommelse om att mark med särskilt stora naturvärden skulle kunna förordnas som naturreservat utan ersättningsanspråk från SFV. I överenskommelsen ingick bland annat kronholmarna. Regeringen gav i uppdrag till berörda länsstyrelser att med utgångspunkt i överenskommelsen besluta om erforderliga förordnanden enligt naturvårdslagen (1964:822).

1997-10-10

231-4316-97
25 02 135

Länsstyrelsen har nu utrett naturvärdena på kronoholmarna. Kluntarna med intilliggande öar bedöms ha så höga naturkvaliteter att bildande av naturreservat är motiverat.

ÄNDAMÅLET MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet är att bevara öarnas naturliga successioner, flora och fauna. Ändamålet är även att bevara de typiska landformer och jordarter som bildats och fortfarande bildas av vind- och vågverkan på de nya stränder som genom landhöjningen reser sig ur havet. Vidare ska reservatet skydda Kluntarnas många fornlämnings- och kulturmiljöer. Inom ramen för detta mål skall reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 och 10 §§ naturvårdsförordningen att i beslutet angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom reservatet.

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att:

1. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
2. Ta bort eller upparbeta stående eller liggande döda träd
3. Skada eller förändra mark eller vegetation så väl på land som på havsbotten, till exempel genom att anlägga väg, anordna upplag, gräva, schakta eller dika
4. Sätta upp tavla, plakat eller skylt
5. Jaga på reservatets landområden samt vattenområden intill 100 meter från land. Undantag Kluntarna (inkl. Storbjörn) samt Granskäret där rätt till småviltsjakt kan upplåtas. Länsstyrelsen kan även tillåta skydds jakt inom reservatet.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

6. Uppföra eller utöka byggnad eller anläggning
7. Muddra i syfte att uppföra båtled samt för att uppföra pirar eller annan angoringsplats
8. Anlägga luft- eller markledning

Utän hinder av ovanstående föreskrifter är det dock tillåtet för stugägare att utföra siktröjning av strandskog som ligger i omedelbar anslutning till huvudbyggnad. Inom det område som hävdas som tomt är det också tillåtet att ta reda på fallna träd eller träd som riskerar falla samt att utföra markanläggningar. Som hävdad tomt räknas i detta sammanhang ett område inom 25 meters radie från huvudbyggnad. Åtgärder utanför detta område erfordrar länsstyrelsens tillstånd.

1997-10-10

231-4316-97
25 02 135

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för underhåll av befintliga stigar, enslinjer, sjömärken eller de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Utän hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med Rennäringslagen. Lokalisering och utformning av eventuella nya anläggningar samt ändring av befintliga anläggningar skall dock ske i samråd med länsstyrelsen (20 § naturvårdslagen).

Inom reservatet får fiske bedrivas i enlighet med bestämmelserna i gällande fiskelag.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om markägarens skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla de åtgärder och anläggningar som erfordras för:

1. Reservatets vård och skötsel
2. Besökande allmänhet
3. Sjösäkerhet

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Reservatet är tillgängligt enligt allemansrätten. Förutom de inskränkningar som följer av andra lagar och förordningar gäller förbud att:

1. Skada mark eller vegetation, även döda stående eller liggande träd
2. Störa djurlivet
3. Elda direkt på klipphällar

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet.

Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter och åtgärder som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 2.

Länsstyrelsen kan i särskilda fall medge undantag från gällande reservatsföreskrifter (12 § naturvårdslagen).

1997-10-10

231-4316-97
25 02 135

För att skydda det känsliga djurlivet och förhindra skador på vegetationen är det enligt länsstyrelsens beslut 1976-02-10 (11.1291-886-76) förbjudet att köra med motordrivet fordon i terräng på samtliga öar och holmar i Norrbottens skärgård. Enligt beslutet är det dock tillåtet att framföra motordrivet fordon i terräng för bl a följande ändamål:

1. Statliga och kommunala tjänstemän i tjänsteärende
2. Stugägares färd till egen stuga. Härvid skall närmaste väg mellan strand och stugplats användas
3. Parkering av skoter i strandområde i samband med rastning

ÖVRIGT

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet enligt bilaga 3.

Ett övergripande beslut om vilka av skärgårdens domänreservat som skall omföras till naturreservat har tagits av länsstyrelsens styrelse 97-10-10. Öarna inom naturreservatet Kluntarna ingår bland dessa domänreservat.

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Björn Rosengren. Föredragande var avdelningsdirektör Bengt Landström. I den slutliga handläggningen har länsexperten för naturvård Hans Furmark, biolog Camilla Carlsson samt företrädare för rättsenheten deltagit.

Björn Rosengren

Bengt Landström